

Olsztyn, 23 czerwca 2025 r.

SO-III.431.4.2025

Pan
Michał Kontraktowicz
Wójt Gminy Stawiguda

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę problemową przeprowadzono w Urzędzie Gminy w Stawigudzie (NIP 7393841584, REGON 510743195) z siedzibą przy ul. Olsztyńskiej 10, 11-034 Stawiguda, w którym mieści się Urząd Stanu Cywilnego w Stawigudzie.

W okresie objętym kontrolą funkcję Wójta Gminy – kierownika jednostki kontrolowanej pełnił Pan Michał Kontraktowicz (kolejna kadencja).

Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w Stawigudzie od 1 lutego 2019 r. jest Pani Małgorzata Kołakowska (poprzednio na stanowisku Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Stawigudzie). W Urzędzie Stanu Cywilnego w Stawigudzie nie został zatrudniony zastępca kierownika urzędu stanu cywilnego.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- Beata Mamińska-Pietrzak – kierownik Oddziału Spraw Obywatelskich, przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 4/2023 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.220.2025 z 17 marca 2025 r. wydanego przez Dyrektora Wydziału Kontroli z upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego;
- Magdalena Michalczevska – starszy inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 3/2023 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.221.2025 z 17 marca 2025 r. wydanego przez Dyrektora Wydziału Kontroli z upoważnienia Wojewody

Warmińsko-Mazurskiego.

Kontrolę rozpoczęto 20 marca, a zakończono 15 maja 2025 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod numerem 1/2025.

Kontrola obejmowała wykonywanie przez Urząd Stanu Cywilnego w Stawigudzie w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2024 r. zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze zmiany imion i nazwisk.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2025 r. poz. 428) w związku z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1988 ze zm.).

Ustalenia kontrolne zostały dokonane w oparciu o analizę oryginałów akt spraw zrealizowanych w okresie objętym kontrolą (dokumenty te zostały wypożyczone przez jednostkę kontrolowaną na czas czynności kontrolnych), zapisów w rejestrze stanu cywilnego, rejestrze PESEL oraz wyjaśnień złożonych przez jednostkę kontrolowaną.

Kontrola obejmowała ocenę spełnienia wymogów określonych w ustawie z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska – dalej u.z.i.n., jak również prawidłowość stosowania procedury administracyjnej określonej w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 572) – dalej k.p.a. Kontrola obejmowała również ocenę prawidłowości rejestracji zmian wynikających z wydanych w zakresie zmiany imienia i nazwiska decyzji w rejestrze stanu cywilnego (BUSC) oraz rejestrze PESEL.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Jak wynika z ustaleń kontroli, zadania były zasadniczo realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, a dokumentacja prowadzona w sposób rzetelny i kompletny. Badaniem kontrolnym objęto łącznie 22 sprawy. Kontrola wykazała uchybienia i dwie główne nieprawidłowości. Pierwsza z nich – wydawanie decyzji z naruszeniem 7 – dniowego terminu na zapoznanie się ze zgromadzonym materiałem dowodowym – miała miejsce w 19 sprawach. Druga – polegająca na niewyczerpującym zgromadzeniu materiału dowodowego – wystąpiła w 2 przypadkach. Osobą odpowiedzialną za uchybienia i nieprawidłowości jest Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego, który realizował sprawy. Stwierdzone błędy wynikały

z niedopatrzenia lub omyłki pracownika oraz z bardziej nieformalnego podejścia do załatwianych spraw.

W ocenie kontrolujących, analiza postępowań przeprowadzonych przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Stawigudzie w latach 2023-2024 wskazuje, że z biegiem czasu były one realizowane coraz lepiej. Najwięcej uwag zgłoszono w odniesieniu do postępowań prowadzonych w I kwartale 2023 r. W kolejnych miesiącach objętych kontrolą postępowania były prowadzone w sposób prawidłowy.

Skutkiem stwierdzonej nieprawidłowości w zakresie prawidłowego zebrania materiału dowodowego było wydanie decyzji, która nie miała oparcia w zgromadzonym materiale. Pozostałe uchybienia i nieprawidłowość nie wywołały skutków.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Gminy w Stawigudzie określonym zarządzeniem nr 37/2019 Wójta Gminy Stawiguda z 29 marca 2019 r. (ze zmianami) Urząd Stanu Cywilnego nadzorowany jest bezpośrednio przez Wójta Gminy Stawiguda.

Wszystkie sprawy objęte kontrolą prowadził Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Stawigudzie, Pani Małgorzata Kołakowska.

W kontrolowanym okresie Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Stawigudzie wydał 22 decyzje administracyjne dotyczące zmiany imienia lub nazwiska, które zostały objęte kontrolą. Wszystkie sprawy zakończono decyzjami zgodnymi z żądaniem stron.

Na podstawie badanej próby ustalono, że w skontrolowanych przypadkach, w myśl art. 2 pkt 1 u.z.i.n., wnioski złożyli obywatele polscy. Wszystkie wnioski zostały złożone osobiście w siedzibie Urzędu Stanu Cywilnego w Stawigudzie. Podania złożone przez wnioskodawców spełniały wymogi określone w art. 11 u.z.i.n., zawierając wszystkie wymagane informacje.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego Kierownik USC w Stawigudzie wydał decyzje z zachowaniem terminu określonego w art. 35 k.p.a.

Wydane decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 § 1 k.p.a. Na podstawie art. 107 § 4 k.p.a. odstąpiono od sformułowania uzasadnienia decyzji, ponieważ uwzględniały w całości żądanie stron. Wnioskodawcy zostali pouczeni o możliwości wniesienia odwołania do Wojewody w sprawach wszczętych do 12 maja 2023 r. oraz o terminie i możliwości wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie w sprawach wszczętych po 12 maja 2023 r. Organ rozstrzygający sprawy w wydanych decyzjach uwzględnił obowiązujący przepis art. 12 ust. 2 u.z.i.n., który stanowi, że wydana decyzja o zmianie imienia i/lub nazwiska podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Opłata skarbową została ustalona i pobrana, zgodnie z art. 6 ust. 1, pkt 1 ustawy o opłacie skarbowej oraz zgodnie z częścią I ust. 7 wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawki tej opłaty oraz zwolnienia, stanowiącej załącznik do ww. ustawy. Ustalono też, że wnioskodawcy odebrali wszystkie decyzje osobiście w siedzibie USC w Stawigudzie, co zostało potwierdzone złożonymi podpisami i datami odbioru.

W myśl art. 66a § 1 k.p.a. w aktach spraw założono metryki spraw.

O dokonanych zmianach imion lub nazwisk zawiadomiono właściwych kierowników urzędów stanu cywilnego w celu dołączenia stosownych wzmianek. Zmiany imion lub nazwisk wynikające z decyzji wydanych przez kierownika USC w Stawigudzie zostały odzwierciedlone w aktach stanu cywilnego oraz w rejestrze PESEL.

W toku postępowania kontrolnego stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

1. W sprawie USC.5355.1.2023 Kierownik USC zmienił m.in. imię kobiety na podstawie złożonego wniosku oraz jego uzasadnienia, nie przeprowadzając ani nie pozyskując dodatkowych dowodów. W wyjaśnieniach Kierownik USC w Stawigudzie wskazał, że zna osobiście wnioskodawczynię i wie, że posługuje się imieniem „Hanna”. Jednak w aktach brak notatki zawierającej taką informację (**uchybienie**);
2. W sprawach USC.5355.2.2023 oraz USC.5355.3.2023 do wnioskodawców wystosowano wezwanie na podstawie art. 64 k.p.a. do usunięcia braków formalnych poprzez przedstawienie uzasadnienia. Wnioski zawierały uzasadnienie, dlatego nie można było uznać, że jest to brak wniosku w rozumieniu przepisów. Dodatkowo w tych wezwaniach organ powołał się na art. 79a k.p.a., który nakłada obowiązek poinformowania wnioskodawcy o konieczności wskazania przesłanek zależnych od strony, które na dzień wysłania wezwania nie zostały spełnione lub wykazane, co może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. Informacje, o których mowa w tym przepisie, organ zamieszcza w piśmie informującym o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów, materiałów oraz zgłoszonych żądań. W wyjaśnieniach organ wskazał, że w swoich wezwaniach omyłkowo przywołał powyższe przepisy (**uchybienie**);
3. W sprawach USC.5355.2.2023 oraz USC.5355.3.2023 Kierownik USC przyjął pisemne oświadczenia od osób trzecich, które potwierdziły używanie zawnioskowanych przez strony w tych postępowaniach imion i nazwisk. Złożone oświadczenie należy zakwalifikować jako dokument prywatny, który nie stanowi samodzielnego dowodu potwierdzającego używanie danego imienia lub nazwiska przez wnioskodawcę. W celu należytego ustalenia okoliczności faktycznych Kierownik USC powinien przeprowadzić

dowód z przesłuchania świadka, a przebieg czynności udokumentować protokołem. Dokument prywatny w tego rodzaju sprawach posiada mniejszą moc dowodową, zwłaszcza w sytuacji, gdy zmiana dotyczyła imienia i nazwiska na angielskie, a wnioskodawca przedstawiał jedynie subiektywne powody zmiany, jak to miało miejsce w sprawie USC.5355.3.2023. Materiał dowodowy zebrany w tym przypadku był znikomy i nie dawał przekonujących podstaw do dokonania zmiany. Organ nie zbadał w sposób jednoznaczny, czy wnioskujący rzeczywiście prowadzi działalność gospodarczą trenera personalnego, a także nie zbadał jego rzeczywistego zamiaru przeprowadzki do Indonezji, na którą powoływał się we wniosku. W rzeczywistość materiał dowodowy opierał się wyłącznie na deklaracjach strony oraz zrzutach ekranu z mediów społecznościowych (**nieprawidłowość**);

4. Organ w zdecydowanej większości spraw, w zawiadomieniu o zakończeniu postępowania wyznaczał dla strony 7 - dniowy termin do wypowiedzenia się w sprawie, po czym wydawał decyzję przed upływem tego terminu (**nieprawidłowość**). Jak wyjaśniła jednostka kontrolowana „W przypadku odebrania przez wnioskodawcę zawiadomienia o zakończeniu postępowania z art. 10 k.p.a. (w każdym z przypadków był to odbiór osobisty), po zapoznaniu się z materiałem dowodowym i opinią kierownika w sprawie, wnioskodawcy prosili o wydanie decyzji bez konieczności oczekiwania 7 dni od otrzymania zawiadomienia. Ponieważ wszystkie ww. decyzje były zgodne z żądaniem strony, Kierownik USC przychylił się do prośby i wydał decyzję w krótszym czasie”. Jednak wyjaśnienie Kierownika USC w Stawigudzie mogłoby zostać uwzględnione wyłącznie w przypadku, gdyby strona potwierdziła odbiór pisma i wskazała, że nie wnosi żadnych uwag do zgromadzonego materiału;
5. Organ we wszystkich decyzjach wydanych po 12 maja 2023 r. odbierał od strony postępowania oświadczenie o zrzeczeniu się prawa do odwołania (**uchybiecie**), co należy uznać za czynność wadliwą. W sprawach załatwianych po tej dacie zgodnie z żądaniem strony, w których organ odstąpił od uzasadnienia decyzji, nie przysługuje prawo odwołania, ale skarga do sądu administracyjnego. Powyższe było przedmiotem wyjaśnień Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w piśmie skierowanym do kierowników urzędów stanu cywilnego z 10 maja 2023 r. nr SO-III.620.1.6.2023.MJ;
6. Organ w wydawanych decyzjach przywoływał, jako podstawę prawną, przepisy p.a.s.c. w sposób niejednolity, np. w sprawie USC.5355.4.2023 wskazano np. na art. 9 ust. 1, natomiast w sprawie USC.5355.8.2023 czy USC.5355.1.2024 wskazał art. 9 (**uchybiecie**). Jak wyjaśniła jednostka kontrolowana „Prawdopodobnie Kierownik USC uznał, że w konkretnej sprawie należy odnieść się do całego artykułu lub wystarczy sam przepis z ustępem”. Należy jednak wskazać Kierownikowi USC, że w przypadku podstawy prawnej wskazanej w całym artykule należy przywołać wszystkie jednostki redakcyjne, tj. ustępy, a nie wskazywać ogólnie sam artykuł.

7. W przypadku rozpatrywania spraw o zmianę imienia lub nazwiska, nie przekazywano zlecenia do właściwego USC w zakresie uzupełnienia brakujących danych wnioskodawcy w rejestrze PESEL, dotyczących kraju urodzenia (sprawy nr USC.5355.3.2024, USC.5355.5.2024, USC.5355.6.2024 i USC.5355.7.2024 – **uchybie**).

Przedmiotem kontroli nie była ocena zatrudnienia w Urzędzie Stanu Cywilnego w Stawigudzie. Jednak należy wskazać jednostce kontrolowanej, że zgodnie z art. 6 ust. 4 Prawa o aktach stanu cywilnego (tekst. jedn. Dz. U. z 2025, poz. 594) w okręgach liczących poniżej 50 000 mieszkańców wójt (burmistrz, prezydent miasta) zatrudnia zastępcę kierownika urzędu stanu cywilnego oraz może zatrudnić inną osobę na stanowisku kierownika urzędu stanu cywilnego. Oznacza to, że w Urzędzie Stanu Cywilnego w Stawigudzie powinna być zatrudniona osoba na stanowisku zastępcy kierownika urzędu stanu cywilnego. Powyższa kwestia była przedmiotem wyjaśnień organu nadzoru, zawartych w piśmie z 17 grudnia 2018 r. nr SO-III.620.26.2018.

Do ustaleń kontroli, przedstawionych kierownikowi jednostki kontrolowanej w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny **wnoszę o:**

1. Wydawanie decyzji uwzględniającej wnioski o zmianę imienia lub nazwiska po wyjaśnieniu wszystkich pojawiających się wątpliwości co do zasadności żądania.
2. Przywoływanie w podstawie prawnej decyzji konkretnego przepisu, na podstawie którego organ rozstrzyga w sprawie tj. artykułu i jego ustępu.
3. Prowadzenie postępowań administracyjnych w przedmiocie zmiany imienia lub nazwiska z uwzględnieniem wszystkich reguł Kodeksu postępowania administracyjnego, m.in. poprzez:
 - dopuszczanie jako dowodu w sprawie wyłącznie zeznania świadka złożonego do protokołu po uprzednim pouczeniu o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania;
 - wyczerpujące i rzetelne dokumentowanie okoliczności faktycznych oraz gromadzenie dowodów pozwalających na właściwe rozstrzygnięcie sprawy, w tym sporządzanie adnotacji o faktach znanych organowi;
 - wzywanie wnioskodawcy na podstawie art. 64 § 2 k.p.a. wyłącznie w przypadku obarczenia wniosku brakiem formalnym;
 - stosowanie art. 79a k.p.a., tj. wyłącznie w sytuacji gdy organ wykonuje obowiązek informacyjny w postaci możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań (art. 10 § 1 k.p.a.);

- wydawanie decyzji po upływie terminu wskazanego stronie na wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań lub po wypowiedzeniu się przez stronę w sprawie;
- nieodbieranie od strony oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania od decyzji w sprawie zmiany imienia lub nazwiska.

Proszę Pana Wójta o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie **21 dni** od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwagi i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Radosław Król